

vězdářská
ročenka
1972

Academia • Praha

Hvězdářská
ročenka
1972

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

Hvězdářská

ročanka

1972

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

Vědecký redaktor

univ. prof. dr. Josef Mohr

Recenzent

dr. Pavel Mayer, CSc.

Hvězdářská ročenka 1972

Sestavili

Jiří Bouška,

Vladimír Guth,

Bedřich Onderlička,

Jaroslav Ruprecht

a spolupracovníci

Ročník 48

ACADEMIA

nakladatelství Československé akademie věd

PRAHA 1971

PŘEDMLUVA

V letošním ročníku Hvězdářské ročenky není podstatných změn proti ročníkům minulým. Pouze v části B3 byla poněkud jinak uspořádána tabulka Planety, u Jupiterových měsíců jsou uváděna nejen zatmění, ale i jiné úkazy, a heliocentrické souřadnice Merkura a Venuše jsou udávány v kratších intervalech.

Části A, B1, B2, B4 (zatmění Slunce a zákryty hvězd Měsícem) a B6 zpracoval Vl. Guth, části B3, B4 (zatmění Měsíce) a B5 J. Bouška, části B7 a B8 B. Onderlička a část C Vl. Ptáček. Na sestavení přehledu pokroků v astronomii za rok 1970 se podíleli: P. Ambrož (D3), P. Andrlé (D2), J. Bouška (D5), B. Onderlička (D4), J. Rajchl (D6), J. Ruprecht (D7 až 14), M. Šimek (D6) a L. Webrová (D1). Část E zpracoval B. Onderlička.

V dubnu 1971

Autoři

A. KALENDÁŘNÍ DATA ROKU 1972

Rok 1972 *řehořského (gregoriánského)* kalendáře, tř. nového stylu, je rok přestupný o 366 dnech. Počíná se u nás 1. ledna o středoevropské půlnoci.

Rok 1972 *juliánského* kalendáře, tř. starého stylu, je také rok přestupný o 366 dnech. Počíná se dnem 14. ledna 1972 nového stylu.

Základy roku 1972 v řehořském kalendáři jsou:

Sluneční kruh	21	epakta	14
(perioda 28-letá)			
zlaté číslo	16	nedělní písmeno	B, A
(perioda 19-letá)			
římský počet	10	velikonoční neděle	2. IV.
(perioda 15-letá)			

Jiné éry a periody:

Rok 1972 *křesťanské éry* (ab incarnatione Domini) se shoduje:

a) s rokem 7480/81 *světové éry řecké* neboli *byzantské*. Rok 7480 začal dne 14. září 1971 greg., rok 7481 začne dne 14. září 1972 greg.

b) s rokem 6685 *juliánské periody Scaligerovy*. Rok 6685 začne dnem 14. ledna 1972 greg.

c) s rokem 5732/33 *židovské éry*. Rok 5732 je obyčejný nadpočetný rok o 355 dnech, začal 20. září 1971 greg. Rok 5733 je přestupný zkrácený rok o 383 dnech, začne 9. září 1972 greg.

d) s rokem 2748 *olympiád*, a to s čtvrtým rokem 687 olympiády. Počíná dne 14. července 1972 greg.

e) s rokem 2725 *ab urbe condita* (od založení Říma), počíná dne 14. ledna 1972 greg.

f) s rokem 1391/92 *mohamedánské éry Hedžry*. Rok 1391 je rok obyčejný o 355 dnech a začal při západu Slunce dne 27. února 1971 greg. Rok 1392 je rok obyčejný o 354 dnech a začíná při západu Slunce dne 16. února 1972 greg. *Ramadan* začíná dne 9. října 1972 greg.

g) s rokem 1893/94 *indické éry Saka*. Rok 1893 začal dne 22. března 1971 greg., rok 1894 začne dne 21. března 1972 greg.

h) s rokem 2632 *japonské éry*, začíná dne 1. ledna 1972 greg.

ch) s rokem 1688/89 *Diokleciánovy éry* (kopský kalendář). Rok 1688 začal dne 12. září 1971 greg., rok 1689 začne dne 11. září 1972 greg.

Besselův rok 1972,0 (annus fictus) začíná dne 1972. I. 1, 252 *EČ* tj. v 6^h02,3^m *EČ*. Je to v okamžiku, kdy střední délka Slunce ovlivněná aberací je 280°. V druhá polovině roku vztahujeme polohy hvězd na rok 1973,0 tj. 1973.I.0,494 *EČ* čili 31. XII. 11^h51,3^m *EČ* 1972.

Juliánské dny: Datum 1972. I. 1. $0^h SC = 2441317$, 5 dní juliánské periody. Juliánské dny jsou uvedeny v denní sluneční efemeridě, počínají v poledne světového času, a to o 12^h později, než střední dny téhož data.

Astronomické doby roční

Začátek jara, jarní rovnodennost	III. 20 v $13^h21^m54^s SEČ$
Začátek léta, letní slunovrat	VI. 21 v $8^h06^m39^s SEČ$
Začátek podzimu, podzimní rovnodennost	IX. 22 v $23^h33^m02^s SEČ$
Začátek zimy, zimní slunovrat	XII. 21 v $19^h13^m08^s SEČ$

POLOHA NĚKTERÝCH NAŠICH HVĚZDÁREN

Místo	Zem. délka vých. od Green.	Zeměpisná šířka	Oprava hvězd. času	Nadm. výška
<i>Praha 5 — Smíchov</i> Astr. ústav KU	$0^h57^m34,9^s$ $14^\circ23'43,2''$	$+50^\circ04'36''$	$- 9,46^s$	267 ^m
<i>Praha 1 — Petřín</i> Lid. hvězd. Štefan.	$0^h57^m35,8^s$ $14^\circ23'58,0''$	$+50^\circ04'56''$	$- 9,46^s$	327 ^m
<i>Praha 1 — Klementinum</i> býv. Praž. stát. hvězd.	$0^h57^m40^s,3$ $14^\circ25'04'',5$	$+50^\circ05'16''$	$- 9^s,47$	197 ^m
<i>Praha 1 — ČVÚT</i> observatoř KAG	$0^h57^m40,9^s$ $14^\circ25'14,0''$	$+50^\circ04'40''$	$- 9,47^s$	237 ^m
<i> Ondřejov — ČSAV</i> observatoř AŮ-ČSAV	$0^h59^m08,1^s$ $14^\circ47'01,1''$	$+49^\circ54'38''$	$- 9,71^s$	528 ^m
<i>Brno — Kraví Hora</i> Austr. úst. ÚJOP	$1^h06^m21,2^s$ $16^\circ35'18,0''$	$+49^\circ12'15''$	$-10,90^s$	310 ^m
<i>Skalná Pleso — SAV</i> observatoř SAV-AŮ	$1^h20^m58,8^s$ $20^\circ14'42,0''$	$+49^\circ11'20''$	$-13,30^s$	1783 ^m

Důležité upozornění: Počínaje rokem 1960 jsou některé údaje uvedeny pro rovnoměrně plynoucí čas efemeridový EC , jiné pro čas světový SC , většinou však pro čas střeoevropský $SEČ$, tj. čas poledníku střeoevropského 15° východně od Greenwiche. Není-li jinak vyznačeno jsou časy uvedeny v čase střeoevropském $SEČ$. Mezi těmito časy platí vztahy:
 střeoevropský čas $SEČ =$ čas světový $SC + 1^h00^m00^s$
 efemeridový čas $EC =$ čas světový $SC + \Delta T^s$
 střeoevropský čas $SEČ =$ čas efemeridový $EC + 1^h00^m00, - \Delta T^s$
 ΔT^s se určuje z pozorování dodatečně. Přibližná hodnota pro 1971,5 je $\Delta T^s = +41,5^s$, pro 1972,5 je $\Delta T^s = +42,5^s$.